

Riktlinjer för upphandling och direktupphandling i Melleruds kommun

Antagen av kommunstyrelsen
den 30 november 2022, § 244.

Riktlinjer till upphandlingspolicy

Syfte och omfattning

Dessa riktlinjer är avsedda att förtydliga och utveckla bestämmelserna i kommunens upphandlingspolicy. Policyn och riktlinjernas syfte är att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader anskaffas med rätt kvalitet och till rätt kostnad. Social och etisk hänsyn, krav på funktion och miljöhänsyn ska vara en naturlig del av kommunens upphandlingsverksamhet. Syftet med dessa riktlinjer och upphandlingspolicyn är att underlätta vid upphandling och inköp samt uppföljning av avtal och leverantörer.

Kommunens mål, styrdokument och beslut är utgångspunkten i varje upphandling.

Riktlinjerna omfattar även utbildning, samverkan och information.

1. All upphandling ska vara affärsmässig, kostnadseffektiv och följa upphandlingslagstiftningen

Alla som verkar inom kommunen och är inblandade i en upphandling agerar professionellt för kommunens bästa. Vid kontakt med leverantörer ska alla leverantörer behandlas likvärdigt, med objektivitet samt lag och regler om offentlighet och sekretess ska beaktas.

Samverkan inom kommunen och de kommunala bolagen ska ske när behoven sammanfaller. Där så är fördelaktigt ska upphandling genomföras tillsammans med Dalslandskommunerna eller andra upphandlande myndigheter.

Anskaffning av vara, tjänst eller entreprenad ska vara planerad i så god tid att kommunen kan säkerställa att upphandlingspolicyn efterlevs. Tidplanen för upphandlingen ska innehålla utrymme för att ta fram upphandlingsdokument av god kvalitet, tillräcklig tid för utvärdering samt rimlig leveranstid för leverantören.

Upphandling över direktupphandlingsgränsen ska alltid göras i samråd med kommunens upphandlare.

2. Direktupphandling ska genomföras så att konkurrensen tillvaratas.

Direktupphandling är bla möjlig där kontraktets värde understiger 700 000 SEK.

Se vidare under rubrik *Riktlinjer för direktupphandling*.

3. All upphandling ska genomföras så att beställaren anskaffar varor och tjänster med rätt funktion, kvalitet, miljöprestanda, underhåll och hög säkerhet till mest fördelaktiga villkor.

Kommunen ska ställa relevanta och anpassade krav till den vara eller tjänst som ska upphandlas. Kommunen bör göra en grundlig marknadsundersökning före upphandling för att bland annat ta reda på fakta om föremålet som ska upphandlas, om de leverantörer som levererar upphandlingsföremålet, nyheter inom upphandlingsföremålet, marknaden, vilka krav som kan och bör ställas i upphandlingen. Kostnader för inköp ska beaktas ur ett helhetsperspektiv där drift, underhåll, frakt och livslängd är exempel på parametrar att ta hänsyn till.

4. Genom upphandling ska kommunen bidra till ett hållbart samhälle, lokalt och globalt

Miljöhänsyn: Krav på miljöhänsyn ska vara en naturlig del i alla upphandlingar och inköp. Hållbarhetskrav i upphandling anpassas efter hur varorna, tjänsterna eller entreprenaderna påverkar miljö och/eller människor. Vid inköp av en vara eller tjänst ska hela kedjan beaktas ur miljöhänsyn, dvs tillverkningsfasen, användningsfasen och slutfasen.

Kommunen ska sträva efter att leverantörer har god miljökunskap och arbetar systematiskt med miljöfrågor. Vidare ska kommunen arbeta för att köpa in varor och tjänster med hållbarhetsmärkningar.

Social hänsyn: Kommunen ska ställa krav på arbetsrättsliga villkor när det finns risk för att dessa kan missbrukas. När arbete utförs i Sverige ska kommunen ställa krav på lön, semester och arbetstid motsvarande nivån i centrala kollektivavtal.

När arbete utförs i andra länder, där svensk rätt inte tillämpas, ska de arbetsrättsliga villkoren fastställas i enlighet med ILO:s kärnkonventioner.

Ekonomisk hänsyn: Kommunen ska sträva efter en effektiv användning av skattemedel och bidra till att stimulera ett väl fungerande lokalt och globalt näringsliv, en variation av leverantörer, sund konkurrens, samt ekonomisk tillväxt som inte sker på bekostnad av miljö och/eller människor.

5. Vid varje upphandling ska tillgänglighetskraven beaktas.

Vid upphandling ska krav ställas på god tillgänglighet utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och barnkonventionen. Universell utformning samt funktion bör beaktas.

6. Kommunens upphandlingar ska där det är lämpligt bidra till att personer som står långt från arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.

Vid upphandling bör det utredas om det är möjligt och lämpligt att ställa krav som innebär att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning. Syftet är att bidra till framtida kompetensförsörjning och att stärka integration och social hållbarhet. Ungdomar, utrikesfödda och personer med funktionshinder är prioriterade målgrupper.

7. Förutsättningar ska, där det är möjligt, skapas för små och medelstora företag, nystartade företag samt idéburen sektor att delta i kommunens upphandlingar

Vid planering av upphandling och inköp ska kommunen ha god framförhållning. Genom att ha långa ledtider mellan tilldelningsbeslut och avtalsstart, tidig dialog med leverantörer och att på hemsidan informera om kommande upphandlingar skapar kommunen förutsättningar för små, medelstora och nystartade företag samt idéburen sektor att vara med och lämna anbud i kommunens upphandlingar.

Upphandlingar ska om möjligt utformas så att det är möjligt att lägga anbud på avgränsade delar inom det aktuella upphandlingsföremålet.

8. Dialog ska föras med leverantörer i syfte att främja goda affärer och stärka kommunens anseende som avtalspart och upphandlande myndighet.

Kommunen ska sträva efter att leverantörerna får förståelse för upphandlingens villkor och skälen till ställda krav och kontraktsvillkor. Kommunen bör ha en tidig dialog med leverantörerna inför en upphandling, vara tydlig och saklig i information som delges leverantörer och anbudsgivare.

Vid behov håller kommunen informationsträffar för leverantörer om upphandling och kommunens arbete med upphandling och inköp.

9. Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp.

Omfattningen av uppföljningen ska anpassas efter kontraktets värde och övriga förhållanden. Uppföljning av avtal kan variera från en enkel kontroll om kommunen erhållit det som beställts till omfattande undersökningar om kontraktsvillkoren efterlevs.

Vid ingående av kontrakt ska kommunen kontrollera leverantörens seriositet i syfte att motverka osund konkurrens, sådan kontroll av leverantör sker även löpande under avtalstiden.

10. I samband med upphandling som berör eller har samhällsviktig verksamhet som slutanvändare behöver behovet av krav beaktas kopplat till krisberedskap, säkerhetsskydd och höjd beredskap

Vid upphandling där krisberedskap, säkerhetsskydd och förmåga vid höjd beredskap kan vara aktuellt är det viktigt att värdera de krav som ska ställas i upphandlingen och /eller om verksamheten ska ha en egen beredskap i form av tex större lager, fler medarbetare som har samma kompetens mm. Kommunens säkerhetssamordnare är behjälplig i dessa frågor. Verksamheternas samhällsviktiga verksamheter identifieras inom arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen.

Riktlinjer för direktupphandling

Syfte och omfattning

Riktlinjerna ska syfta till att säkerställa att kommunen tillvaratar konkurrensen vid direktupphandling.

Leverantörer ska behandlas på ett likvärdigt och icke diskriminerande sätt.

Vad är en direktupphandling?

En direktupphandling är kommunens inköp av vara eller tjänst vars värde understiger direktupphandlingsgränsen enligt lag LOU, LUF och LUK (LOU 700 000 SEK år 2022). Direktupphandling kan bara bli aktuell när det är fråga om varor och tjänster som inte omfattas av kommunens ramavtal, kontrollera i kommunens avtalsdatabas om ramavtal finns. Vid osäkerhet om inköpet omfattas av ett ramavtal eller inte, kontakta förvaltningens representant i upphandlingsgruppen eller kommunens upphandlare.

Vid återkommande behov som sträcker sig över tid ska ramavtal upphandlas.

Vem har rätt att direktupphandla?

Enligt delegationsordningen framgår vem som har rätt att teckna avtal.

Den person som ska genomföra direktupphandling i direktupphandlingsmodulen ska ha genomgått utbildning i verktyget. Kontakta kommunens upphandlare för utbildning och behörighet.

Konkurrensutsättning

Direktupphandling ska genomföras så att konkurrensen tillvaratas.

Vid alla direktupphandlingar ska minst tre leverantörer tillfrågas om möjligt.

Etablerade datasystem inom kommunen som kräver mycket tid och pengar vid byte är undantagna bestämmelse om att tillfråga minst tre leverantörer, dock ska konkurrensutsättning med förfrågan till tre leverantörer göras när det gått lång tid från föregående konkurrensutsättning, om det har skett stora förändringar på upphandlingsföremålets marknad eller om kommunen vill konkurrensutsätta upphandlingsföremålet.

Dokumentation

Direktupphandlingar över 20 000 SEK ska göras i direktupphandlingsmodulen i kommunens upphandlingsverktyg för att tillgodose krav på dokumentation, dokumentationen sparas där automatiskt.

För direktupphandling under 20 000 SEK ska direktupphandlingsblankett användas för dokumentation.

Det skriftliga avtalet/överenskommelsen samt ev. direktupphandlingsblankett ska diarieföras i kommunens diariesystem.

Av dokumentationen ska framgå:

- vem som ansvarar för inköpet
- avtalsföremålet, d.v.s. vad som köps in genom direktupphandlingen
- avtalets löptid
- uppskattat värde
- vilka leverantörer som tillfrågades och hur många som lämnade anbud
- vilken leverantör som tilldelades avtalet/beställningen
- skälet till tilldelning

Utskick/annonsering direktupphandling

Förfrågan av direktupphandlingen kan:

- riktas till utvalda leverantörer, förfrågan skickas via upphandlingsverktyget.
- annonseras publikt via upphandlingsverktyget.
- vid förfrågan under 20 000 SEK ska konkurrensen tillvaratas, hur detta har gjorts beskrivs på direktupphandlingsblanketten.

Att kontrollera innan val av leverantör

Kontrollera att:

- Leverantören uppfyller krav om skatter och avgifter (beroende på direktupphandlingens art och värde), tex om företaget är momsregistrerat, innehar F/FA-skatt, är registrerad som arbetsgivare och leverantörens kreditvärdighet.
- Leverantören uppfyller alla ställda krav som ställdes vid förfrågan av direktupphandlingen
- Leverantören skickar elektroniska fakturor
- Betalningsvillkor är 30 dagar
- Personuppgiftsbiträdesavtal tecknas då leverantör kommer att behandla personuppgifter för kommunens räkning tex systemleverantör.

Tilldelning

Skriftlig underrättelse om beslut ska lämnas till de som lämnat anbud i direktupphandlingen. Kontrakt kan tecknas utan avtalsspärr vid direktupphandling, frivillig avtalsspärr får användas.

Övrigt

Upphandlaren ger råd och stöd vid direktupphandling och hjälper till att lägga upp dokument, annonsera m.m. i upphandlingsverktyget.